

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**АНАЛИЗА ИСПЛАТИВОСТИ ДИНАРСКЕ
И ДЕВИЗНЕ ШТЕДЊЕ**

Аутори:
Гордана Баришић
Марина Пепић

Београд, октобра 2011. године

Анализа исплативости динарске и девизне штедње

Увод

У протеклих десет година динарска штедња у Републици Србији је повећана преко десет пута, са 1.559 милиона динара (децембар 2001. године) на 15.699 милиона динара (октобар 2011. године)¹. Динарска штедња је и даље веома скромна, али је забележена позитивна промена њене рочне структуре у правцу повећања дугорочних депозита (са 5,2% у 2001. на 23,1% у 2011). Девизна штедња је, у истом периоду, повећана са 352 млн евра (20.994 млн динара) на 7.332 млн евра (742.235 млн динара). И код девизне штедње је, као и код динарске, учешће дугорочних депозита повећано (са 1,8% на 16,9%).

С обзиром на то да је девизна штедња у поређењу с динарском знатно већа, наметнуло се питање да ли је штедња у девизама исплативија од штедње у динарима. Народна банка Србије је стога у октобру 2010. године урадила Анализу исплативости динарске и девизне штедње². Резултати те анализе су показали да је у периоду од јануара 2001. до августа 2010. године у већем броју посматраних потпериода било исплативије штедети у динарима него у девизама. С приближавањем Светског дана штедње (31. октобра), у намери да поново размотри исплативост штедње у динарима и девизама, Народна банка Србије је анализирао и период до краја октобра 2011. године. Поред тога, извршила је и анализу исплативости динарске и девизне штедње положене око Светског дана штедње 2010. године и орочене на годину дана. Обе анализе су потврдиле да је у већем броју посматраних потпериода, односно у последњој години дана, било исплативије штедети у динарима него у девизама.

1. Подаци

У анализи исплативости штедње по периодима, јануар 2001 – октобар 2011, обрачун камате на динарску и девизну штедњу урађен је на основу методологије и под претпоставкама коришћеним у анализи из октобра 2010. године.

За обрачун камате у анализи исплативости штедње орочене око Светског дана штедње 2010. године коришћени су подаци о каматним стопама на динарску и девизну штедњу орочену на годину дана из понуда банака датих у овом периоду.

---

¹ Стање на дан 12. октобра 2011. године, оперативни податак.

² Детаљније на страни: <http://www.nbs.rs/internet/cirilica/90/index.html>

2. Анализа

Сачињене су две компаративне анализе исплативости динарске и девизне штедње – Исплативост штедње по периодима, јануар 2001 – октобар 2011, и Исплативост штедње орочене око Светског дана штедње 2010. године.

2.1. Исплативост штедње по периодима, јануар 2001 – октобар 2011.

Аналогно анализи урађеној у октобру 2010. године, упоређена је исплативост динарске штедње орочене на годину дана и на три месеца, у периоду од јануара 2001. до октобра 2011. године, у односу на девизну штедњу орочену у истом периоду и на исти рок. Међутим, у овој анализи се пошло од претпоставке да је сваког месеца орочавано на годину дана, односно три месеца, 100.000 динара и 100.000 динара у еврима (прерачунато по курсу на дан орочења).

Подела на потпериоде је извршена по истом принципу као у анализи из октобра 2010. године, тако да је код штедње орочене на годину дана први посматрани период јануар 2001 – јануар 2002. године, а последњи октобар 2001 – октобар 2011. године. Укупно је посматрано 118 периода. Код штедње орочене на три месеца први посматрани период је јануар 2001 – април 2001. године, а последњи јул 2010 – октобар 2011. године, што укупно износи 127 периода.

2.2. Исплативост штедње орочене око Светског дана штедње 2010. године

У другој анализи посматрана је исплативост динарске штедње положене око Светског дана штедње 2010. године и орочене на годину дана у односу на девизну штедњу орочену у истом периоду и на исти рок. Претпостављено је да је 1. новембра 2010. године орочено на годину дана 100.000 динара и 100.000 динара у еврима (прерачунато по курсу на дан орочења).

3. Резултати

3.1. Исплативост штедње по периодима

При обрачуну девизне штедње на депозите орочене на годину дана по стопи од 5,0% годишње, анализа показује да је од 2001. до 2011. године штедња у динарима била исплативија од штедње у девизама у већем броју посматраних периода (77 периода у динарима и 41 период у девизама). Штедња у динарима била је исплативија у већем броју периода и при обрачуну девизне штедње по стопи од 7,0% и 7,5%. При обрачуну девизне штедње по стопи од 7,0%, штедња у динарима била је исплативија у 70 периода, а при стопи од 7,5% у 68 периода. Већу исплативост динарске штедње орочене на годину дана у односу на девизну штедњу орочену на исти рок потврђује и просечна разлика у корист динарске штедње која је у читавом посматраном периоду износила 6.554 динара (Графикон 1).

Графикон 1:

Извор: Народна банка Србије

При обрачуна динарске и девизне штедње на депозите орочене на три месеца по стопи од 5,0% годишње, анализа показује да је штедња у динарима била исплативија у 73 периода, а штедња у девизама у 54 периода. При стопи на девизну штедњу од 7,0%, штедња у динарима је била исплативија у 69 периода. Закључак је исти чак и при стопи на девизну штедњу од 7,5% – штедња у динарима била је исплативија у 67 периода. Просечна разлика у корист динарске штедње орочене на три месеца у читавом анализираном периоду износи 892 динара, што такође потврђује већу исплативост динарске у односу на девизну штедњу (Графикон 2).

Графикон 2:

Извор: Народна банка Србије

3.2. Исплативост штедње орочене око Светског дана штедње 2010. године

При обрачуна динарске и девизне штедње на годину дана по просечној каматној стопи понуђеној око Светског дана штедње 2010. године (13,4% и 6,6%, респективно), анализа

показује да би по истеку периода орочавања штедиша на штедњу у динарима добио 13.593 динара (134 евра) више у односу на штедњу у еврима (Табела 1-а).

Табела 1:

Врста штедње	Датум орочавања	Почетни улог	Средњи курс динара (на дан 1.11.2010)	Каматна стопа у % на год. нивоу	Датум доспећа	Средњи курс динара (на дан 12.10.2011)	Улог на крају периода орочења	
							Износ у динарима	Износ у еврима

а) просечна каматна стопа на динарске и девизне депозите

1.	Штедња у РСД	1.11.2010.	100.000	107,4581	13,40	1.11.2011.	101,2273	113.400	1.120
2.	Штедња у ЕУР	1.11.2010.	931	107,4581	6,56	1.11.2011.	101,2273	99.807	986
3.	Разлика (1-2)							13.593	134

б) максимална каматна стопа на динарске и девизне депозите

1.	Штедња у РСД	1.11.2010.	100.000	107,4581	18,00	1.11.2011.	101,2273	118.000	1.166
2.	Штедња у ЕУР	1.11.2010.	931	107,4581	7,75	1.11.2011.	101,2273	100.816	996
3.	Разлика (1-2)							17.184	170

в) минимална каматна стопа на динарске и девизне депозите

1.	Штедња у РСД	1.11.2010.	100.000	107,4581	11,00	1.11.2011.	101,2273	111.000	1.097
2.	Штедња у ЕУР	1.11.2010.	931	107,4581	5,00	1.11.2011.	101,2273	98.484	973
3.	Разлика (1-2)							12.516	124

г) минимална каматна стопа на динарске депозите и максимална на девизне депозите

1.	Штедња у РСД	1.11.2010.	100.000	107,4581	11,00	1.11.2011.	101,2273	111.000	1.097
2.	Штедња у ЕУР	1.11.2010.	931	107,4581	7,75	1.11.2011.	101,2273	100.816	996
3.	Разлика (1-2)							10.184	101

Динарска штедња била је исплативија од девизне и при обрачуна камате на динарску и девизну штедњу по максималним (Табела 1-б), односно минималним понуђеним стопама (Табела 1-в). Наиме, штедиша би по истеку периода орочавања на штедњу у динарима добио 17.184 динара (170 евра), односно 12.516 динара (124 евра) више у односу на штедњу у еврима.

Чак и при обрачуна динарске штедње по минималној (11,0%), а девизне по максималној каматној стопи (7,8%), штедња у динарима је исплативија од штедње у еврима. Штедиша би на штедњу у динарима добио 10.184 динара (101 евро) више него на штедњу у девизама (Табела 1-г).

4. Закључак

Компаративне анализе исплативости динарске, односно девизне штедње у периоду од јануара 2001. до октобра 2011. године потврдиле су:

- да је штедња у динарима орочена на годину дана, као и на три месеца, била исплативија од штедње у девизама исте рочности у већем броју посматраних периода,

- да је штедња у динарима орочена на годину дана око Светског дана штедње 2010. године била исплативија од штедње у девизама чак и при обрачуну динарске штедње по најнижој, а девизне штедње по највишој каматној стопи понуђеној у овом периоду.

Иако се не може са сигурношћу предвидети да ли ће у наредном периоду бити исплативије штедети у динарима или девизама, анализе су показале да је у протеклих 11 година, као и током последње године, динарска штедња била исплативија од девизне. Међутим, упркос већој исплативости динарске штедње, већина грађана и даље више штеди у девизама.